

Samen werken aan de veerkracht van onze jeugdigen

Toewerken naar een regionaal veerkrachtpact

Binnen de regio Noord-Kennemerland ondersteunen netwerkpartners die betrokken zijn bij onze jeugdigen het belang van goede samenwerking. Dit zien we op veel plekken en op verschillende niveaus in het dekkend netwerk terug. Op bestuurlijk – strategisch niveau wordt het belang van goede samenwerking onderstreept in gedeelde ambities en afspraken die zijn vastgelegd in een aantal strategische documenten en processen. De afspraken en ambities geven kaders en richting mee voor de samenwerking tussen professionals in ons netwerk.

Alle po en vo bestuurders en wethouders van de gemeenten in de regio Noord-Kennemerland verbonden zich eerder aan de uitvoeringsagenda passend onderwijs-jeugd *'meer dan de som der delen'*, de routekaart *'de beweging naar inclusief onderwijs'* en een gezamenlijke Gelijke Kansen Agenda.

In aanvulling op deze agenda's hebben de netwerkpartners van de kinderopvang, primair en voortgezet onderwijs, de samenwerkingsverbanden passend onderwijs, MBO, HBO en de gemeenten uit de regio Noord-Kennemerland de handen ineen geslagen om toe te werken naar een gezamenlijk **veerkrachtpact**.

Samenwerken om de impact van Covid-19 te verzachten

Covid-19 en de maatregelen die hiermee gepaard gingen, hebben de leefwereld van jeugdigen (0-23 jaar) sterk beïnvloed. In de gezinssfeer zijn relaties onder druk komen te staan door financiële zorgen of door ouders die veel thuis moesten werken, sociale ontmoetingen waren niet of slechts beperkt mogelijk en onderwijs vond (grotendeels) online plaats. Dit heeft een groot beroep gedaan op de veerkracht van jeugdigen. Het aantal eetstoornissen, zelfmoordpogingen en -gedachten, gevallen van automutilatie en depressies onder jeugdigen is als gevolg hiervan drastisch toegenomen.

Het kabinet heeft middelen beschikbaar gesteld om de impact van Covid-19 op jeugdigen te verzachten. Met deze middelen worden scholen en besturen, samenwerkingsverbanden en gemeenten in staat gesteld om elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheid en aandachtsgebied een passend aanbod te ontwikkelen. Een overzicht van verschillende steunmaatregelen:

Nationaal Programma Onderwijs

gericht op het herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona.

- *Voor primair en voortgezet onderwijs:* scholen kunnen hun leerlingen en leraren helpen coronavertraging aan te pakken
- *Voor MBO en HBO:* gericht op aanpak van coronavertragingen op korte termijn en verbetering van studentenwelzijn. Doel is ook om lessen uit de coronatijd te benutten voor structurele onderwijsverbeteringen.
- *Voor gemeenten:* gemeenten ondersteunen scholen en ontwikkelen een aanvullend pakket gericht op cognitieve, emotionele en sociale ontwikkeling van jeugdigen. Hierbij kunt u bijvoorbeeld denken aan extra inzet op de jeugdgezondheidszorg, jongerenwerk, kunst en cultuur.
- *Voor kinderopvang:* versterken van aanbod voor peuters met voorschoolse educatie.

Aanpak jeugdwerkloosheid

Voorkomen van langdurige werkloosheid bij jeugdigen.

Plan welzijn voor de jeugd

Gericht op het versterken van sociaal, fysiek en sociaal welzijn.

Aanpak schulden en armoede

Versterken van de aanpak van schulden en armoede.

Het risico dat netwerkpartners zien, is dat iedereen zelfstandig (zonder afstemming) met alle goede bedoelingen aan de slag gaat om voor vaak dezelfde jeugdigen een passend aanbod te ontwikkelen. Een aanbod dat te veel gericht is op de korte termijn (het inzetten op ontwikkelingsstimulering of het organiseren van ontmoetingen), onze jeugdigen stereotipeert als kwetsbaar en hulpbehoevend (een coronageneratie met leerachterstanden) en onvoldoende op elkaar is afgestemd.

Daarom hebben bestuurders en wethouders uit de regio Noord-Kennemerland, van kinderopvang tot en met HBO, uitgesproken toe te willen werken naar een veerkrachtpact. Met dit pact zetten zij de ambitie om in samenwerking duurzaam de veerkracht van jeugdigen te versterken, kracht bij. De huidige generatie jeugdigen wordt geholpen de impact van corona beter op te vangen en toekomstige generaties leren hun natuurlijk aanwezige veerkracht aan te spreken in kwetsbare perioden.

Werken vanuit regionaal gedeelde en gedragen uitgangspunten

In een bestuurlijke bijeenkomst op 19 mei is een inhoudelijke verkenning gedaan op ambities van het veerkrachtpact. [Klik op de afbeelding om de compilatie van de bestuurlijke bijeenkomst 'Van kwetsbare naar veerkrachtige jeugdigen' te bekijken!](#)

De volgende uitgangspunten voor het veerkrachtpact werden breed gedeeld:

Jeugdigen zijn in beginsel veerkrachtig, het is de context die iemand kwetsbaar maakt.

In het leven van ieder kind zijn (normale) gebeurtenissen waarop een kind kwetsbaar is. Denk aan de transitie tussen kinderopvang en basisschool, aan gebeurtenissen in het gezin zoals het scheiden van de ouders of aan de directe aanleiding voor dit pact: Covid-19. Deze gebeurtenissen maken van iemand geen kwetsbaar persoon. Wel zijn dit de gebeurtenissen waarop een beroep moet worden gedaan op de natuurlijk aanwezige veerkracht. In onze regio zijn we alert op contextfactoren die kinderen kwetsbaar maken en anticiperen hierop. Daarbij ondersteunen we jeugdigen in het aanspreken van hun veerkracht.

“We hebben nu een prachtig voorbeeld van Covid, waarin onze jeugdigen een veerkracht training hebben gehad, die puur door toeval is ontstaan, maar die je als feedback kan geven. Over het algemeen geldt dat jeugdigen bij uitstek veerkrachtig zijn. Niets is mooier om te zeggen; je was veerkrachtig en dat zat hem daar en daar in.”

Wouter Staal, professor kinder- en jeugdpsychiatrie aan de Radboud Universiteit Nijmegen

We verbreden onze definitie van ‘normale ontwikkeling’.

Door een smalle definitie te hanteren van ‘normale ontwikkeling’ worden kinderen vaak onterecht gelabeld als afwijkend en kwetsbaar. Door de kennis over ontwikkel(stadia) van jeugdigen en de variëteit die hierin bestaat te vergroten, leren we zien dat een kind dat niet in ons frame van ‘normaal’ past (en niet één-op-één in ons systeem past) niet gelijk kwetsbaar hoeft te zijn. Zo ontstaat meer ruimte voor onze jeugdigen om hun eigen potentie te ontdekken, te ontwikkelen en ermee om te gaan.

We zetten in op preventie.

We weten dat deze veerkracht een ontwikkelperspectief heeft, dat het trainbaar en leerbaar is. Wij weten welke (context)factoren veerkracht vergroten en maken deze toegankelijk voor alle jeugdigen. We investeren in de omgeving van onze jeugdigen: de scholen, de wijken, de sportcomplexen et cetera, zodat zij kunnen floreren. We denken aan veel groen, veel bewegingsruimte, veel gelegenheid voor sociale ontmoeting, ruimte om te ontdekken, te onderzoeken en te experimenteren.

Het vervolg

We werken toe naar een veerkrachtpact dat eind september 2021 door alle betrokken bestuurders en wethouders getekend kan worden. Tot die tijd gaan we zorgvuldig en voortvarend te werk. We zien de volgende 'stappen' voor ons:

Juni - september 2021

- Gedachtengoed 'veerkracht' verspreiden onder professionals:
 - Uitgangspunten delen via verschillende kanalen;
 - Presentaties van Wouter Staal en Rutger Kappe beschikbaar maken voor het netwerk;
 - Compilatie van de bijeenkomst en proces delen met collega bestuurders die niet aanwezig konden zijn.
- Analyse van de ontwikkeling van jeugdigen (schoolscans).
- Analyse van de ontwikkeling van jongeren.
- In beeld brengen van het bestaande aanbod.

September 2021

- Uitwerken visie en uitvoeringsplan veerkrachtpact.
- Feedback ronde in eigen en/of gemengde geledingen.
- Uitwerken definitief uitvoeringsplan veerkrachtpact.

Na oktober 2021: uitvoering

- Opbouwen klankbordgroep.
- Opbouwen lerend netwerk van professionals.
- Gedachtengoed verspreiden en benutten.
- Gezamenlijke analyse van de voortgang van het veerkrachtpact.
- Gezamenlijke evaluatie- en reflectiemomenten.